

สภาพและปัญหาการจัดวิชาอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา
ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นางสาวพิบลชัญญ์ ชวัญเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-851-446-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018182

I15187470

STATE AND PROBLEMS OF ORGANIZING CAREER SUBJECTS IN MATHAYOM SUKSA
ONE IN PRIMARY SCHOOLS ACCORDING TO THE PILOT PROJECT SCHOOLS
FOR EXTENSION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY UNDER
THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL
PRIMARY EDUCATION COMMISSION

Miss Piboonkwan Khwanmuang

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-851-446-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและปัญหาการจัดวิชาอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียน
ประถมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โดย

นางสาวนิบลขวัญ ขวัญเมือง

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชรกร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด)

..... กรรมการ
(อาจารย์สวัสดี จงกล)

พิบูลขวัญ ขวัญเมือง : สภาพและปัญหาการจัดวิชาอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียน
ประถมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ (STATE AND PROBLEMS OF ORGANIZING CAREER SUBJECTS
IN MATHAYOM SUKSA ONE IN PRIMARY SCHOOLS ACCORDING TO THE PILOT
PROJECT SCHOOLS FOR EXTENSION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุญมี เฌรยอด, 278 หน้า. ISBN 974-581-446-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดวิชาอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียน
ประถมศึกษา ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูแนะแนว ผู้วิจัยส่ง
แบบสอบถามไปทั้งสิ้นจำนวน 468 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมการจัดวิชาอาชีพโรงเรียนส่วนใหญ่จัดแผนการเรียน โดย
พิจารณาจากความพร้อมของโรงเรียน มีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร แผนการสอน กิจกรรม
การสอน จัดหาคู่มือการใช้หลักสูตร แผนการสอนให้ครู ส่งเสริมให้ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิด
ประโยชน์มากที่สุด จัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอและใช้การได้ดี จัดบุคลากร
รับผิดชอบงานแนะแนว งานวัดผลและประเมินผล ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูผู้สอน ส่วนปัญหาด้านการ
เตรียมการที่พบ ส่วนใหญ่ได้แก่ จำนวนครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ โรงฝึกงาน และ
งบประมาณในการผลิตสื่อไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องกรณีพิเศษ การจัดทำเอกสาร
ประกอบหลักสูตรและการผลิตสื่อ

ด้านการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ครูนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ใน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการผลิตสื่อ ให้คำแนะนำแก่ครูในการใช้เอกสารประกอบหลักสูตร
จัดให้มีการจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา มีการจัดบริการแนะแนว ใช้ห้องปฏิบัติการและ
โรงฝึกงานในโรงเรียน สำหรับปัญหาด้านการดำเนินการ ส่วนใหญ่ได้แก่ ครูขาดความรู้และทักษะในการ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร การผลิตสื่อและการวัดและประเมินผล
และบุคลากรแนะแนว วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรไม่เพียงพอ

ด้านการติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามผลการเตรียม
การและการดำเนินการโดยการสอบถามและสังเกตการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบ สำหรับปัญหาด้าน
การติดตามประเมินผลส่วนใหญ่ ได้แก่ ขาดเครื่องมือในการติดตามประเมินผล

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา
สาขาวิชา.....นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....

C342568 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : ORGANIZING/CAREER SUBJECT/MATHAYOM SUKSA ONE

PIBOONKHWAN KHWANMUANG : STATE AND PROBLEMS OF ORGANIZING CAREER SUBJECTS IN MATHAYOM SUKSA ONE IN PRIMARY SCHOOLS ACCORDING TO THE PILOT PROJECT SCHOOLS FOR EXTENSION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION.
THESIS ADVISOR : ASST.PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.D., 278 PP.
ISBN 974-581-446-6

The purposes of this research were to study the state and problems in organizing career subjects in mathayom sukisa one according to the Lower Secondary School Curriculum B.E.2521 (Revised Edition B.E.2533) in primary schools according to the pilot project schools for extension of educational opportunity under the jurisdiction of the office of the National Primary Education commission. Four hundred and sixty-eight copies of questionnaire were distributed to school administrators, career subjects teachers and guidance teachers. Data were analyzed into percentage.

Research findings indicated that at preparation stage of career subjects organization, the career subjects learning programme offered was mainly based upon schools' readiness. Teachers were informed concerning curriculum, plan and instructional activities through meetings. Curriculum documents such as teaching plan and lesson plan were provided. Teachers were encouraged to use local resources for instructional activities, teaching materials were also provided. School personnel were assigned for guidance service and evaluation activities, consulting services were also provided for teachers. There were problems of deficiency in numbers of teachers, teaching materials, shops and budget in producing instructional aids. Insufficient knowledge and understanding in supervision, curriculum documents and teaching aids among teachers were also reported to be problems.

With regards to the organization of career subjects the findings revealed that most schools encouraged teachers to utilize local resources in performing instructional activities and producing instructional aids. Teachers were encouraged to use curriculum documents and developing learning objectives, also guidance as well as using school laboratories and shops were promoted. However, some problems were indicated as follows; insufficient knowledge and skill among teachers in organizing instructional activities, developing curriculum documents, producing instructional aids and testing and evaluation. Inappropriate amount of guidance teachers, teaching materials, curriculum documents and teaching plan were also problems reported.

Concerning the follow-up and evaluation stage the findings revealed that a follow-up at preparatory and organization stages had been practiced in most schools through a survey and an observation of personnel assigned. Problem reported was lack of evaluation tools.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาลึกสูตร
สาขาวิชา
2534
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี แพรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา รวมทั้งอาจารย์ ดร.จิตทิพย์ เขื่อนรัตนพงษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์สวัสดิ์ จงกล ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ และตรวจแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านที่กล่าวมานี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาอาชีพ ครูแนะแนว ในโรงเรียนประถมศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่ห่วงใยและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่งตลอดมา

นิบลชัญญ์ ชวัญเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
	คำถามที่ต้องการคำตอบ	7
	ขอบเขตการวิจัย	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
	วิธีดำเนินการวิจัย	10
	การเสนอผลการวิจัย	12
2	ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
	ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร	14
	องค์ประกอบของหลักสูตร	15
	การนำหลักสูตรไปใช้	16
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	19

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความสำคัญและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาอาชีพ	22
หลักสูตรวิชาอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	22
การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ	23
การจัดแผนการเรียน	23
การจัดเตรียมบุคลากร	29
การจัดเตรียมหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร	30
การจัดเตรียมสื่อการสอน	31
การจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน	32
การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผลการเรียน	33
การจัดเตรียมบริการแนะแนว	33
การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ	35
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	35
การใช้สื่อการสอน	40
การใช้สถานที่ที่สอนและฝึกงาน	41
การวัดผลและประเมินผลการเรียน	42
การจัดบริการแนะแนว	43
การนิเทศและติดตามผล	44
การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ	47
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3	วิธีดำเนินการวิจัย 53
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย 53
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย 53
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 54
	การวิเคราะห์และเสนอข้อมูล 57
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 58
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 58
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 59
	ตอนที่ 2 ประเภทวิชาอาชีพที่เปิดสอนในแต่ละกลุ่มงาน 93
	ตอนที่ 3 สถานภาพจัดวิชาอาชีพ ด้านการเตรียมการ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล 89
	ตอนที่ 4 ปัญหาการจัดวิชาอาชีพ ด้านการเตรียมการ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล 137
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 179
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย 179
	วิธีดำเนินการวิจัย 179
	สรุปผลการวิจัย 180
	อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ 190
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 206
	รายการอ้างอิง 207
	ภาคผนวก 212
	ประวัติผู้วิจัย 278

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน	56
2	สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน	60
3	สถานภาพของครูผู้สอนวิชาอาชีพ	63
4	สถานภาพของครูแนะแนว	69
5	การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของครูผู้สอนวิชาอาชีพ	74
6	การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของครูแนะแนว	79
7	รายวิชาอาชีพที่โรงเรียนเปิดสอนในแต่ละกลุ่มงาน	83
8	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียน	89
9	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการเตรียมบุคลากร	93
10	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมหลักสูตรและเอกสาร ประกอบหลักสูตร	96
11	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการเตรียมสื่อการสอน	98
12	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงาน	101
13	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมบริการแนะแนว	104
14	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนวิชาอาชีพ	108
15	การเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมการนิเทศและติดตามผล ..	112
16	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	113
17	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบ หลักสูตร	115
18	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สื่อการสอน	118
19	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน วิชาอาชีพ	122
21	การดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดบริการแนะแนว	125
22	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการติดตามผลการเตรียม การจัดวิชาอาชีพ	130
23	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการติดตามผลการดำเนิน การจัดวิชาอาชีพ	132
24	การติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการประเมินผลการจัด วิชาอาชีพ	136
25	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียน	137
26	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมบุคลากร	140
27	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร	142
28	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมสื่อการสอน วิชาอาชีพ	144
29	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอน และฝึกงานของนักเรียน	146
30	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมบริการแนะแนว	148
31	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการเตรียมการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนวิชาอาชีพ	152
32	ปัญหาการเตรียมการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดเตรียมการนิเทศและ ติดตามผล	155
33	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน..	156

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
34	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร	158
35	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สื่อประกอบการสอนวิชาอาชีพ	160
36	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการใช้สถานที่ที่สอนและฝึกงาน ...	162
37	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนวิชาอาชีพ	165
38	ปัญหาการดำเนินการจัดวิชาอาชีพ ด้านการจัดบริการแนะแนว	167
39	ปัญหาการติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการเตรียม การจัดวิชาอาชีพ	171
40	ปัญหาการติดตามประเมินผลการจัดวิชาอาชีพ ด้านการดำเนินการ จัดวิชาอาชีพ	174

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย